

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte:

Diaconu Iurie

judecători:

Catan Liliana

Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Calugari Petru XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.06.2017 – 11.11.2018;

Instanța de apel: 12.08.2019 – 01.10.2019;

Instanța de recurs: 18.12.2019 – 29.01.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, din 11 octombrie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Calugari Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul cu sentința Judecătoriei Călărași din 02.04.2015, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui Calugari Petru i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 1 luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul statului, cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei psihiatrice în sumă de 1078 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, inculpatul în una din zilele sfârșitului lunii martie 2017, aproximativ la orele 23:00, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin forțarea geamului, a pătruns în casa lui Cojocari Valeriu, amplasată în XXXXX, de unde pe ascuns a sustras un burghiu

electric de culoare verde cu inscripția CHAO BO la preț de 1000 lei, un polizor unghiular de culoare sură combinat cu negru de model „Makita” la preț de 3000 lei și un motoferăstrău de model „Stihl” de culoare orange la preț de 1000 lei, astfel cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 5000 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie numită o pedeapsă mai blindă. În motivare a indicat că recunoaște faptele comise și se căiește pentru acestea, dar pentru infracțiunea dată este pedepsit prea aspru. Nu este de acord de modul de aplicare a art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală în micșorarea pedepsei incriminate.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, apelul inculpatului a fost respins ca depus peste termen, și s-a menținut această sentință fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, termenul de atac al sentinței a decurs din momentul pronunțării ei integrale, de pe data de 11 octombrie 2018, iar inculpatul a depus acest apel la data de 15 iulie 2019, adică peste 9 luni și 4 zile.

Instanța de apel a conchis că acest apel este depus peste termen cu omiterea termenului de depunere a apelului, fără motive întemeiate, nefiind stabilite careva temeiuri de repunere a apelului declarat în termen or, conform art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Deși inculpatul n-a fost prezent la ședința de judecată din 11 octombrie 2018, ședința în cadrul căreia a fost deliberată și pronunțată sentința, dânsul a primit și făcut cunoștință cu sentința adoptată în privința sa la 22 octombrie 2018 și a cunoscut termenul de atac, de 15 zile, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar, însă inculpatul a depus acest apel peste termen, fără motive întemeiate, la 5 iulie 2019.

Astfel, dânsul a omis termenul de depunere a apelului fără careva motive întemeiate, motiv din care apelul nu a putut fi repus în termen, întrucât nu sunt motive întemeiate; prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, de repunere în termen.

Deci, în contextul celor statuate, instanța de apel a amintit că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Subsidiar, instanța de apel a reiterat că prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. În cele din urmă, instanța de apel a notat că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se va bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (a se vedea în acest sens, Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri.

În motivare recurentul a indicat că, prin sentința judecătorei Strășeni, sediul Călărași au fost aduse argumente false și fără dovadă. În cadrul ședinței de judecată nu au fost date citirii probele anexate și nu au fost cercetate minuțios. A menționat că procesele judecătorești s-au desfășurat haotic. Instanțele ierarhice inferioare au respins solicitările inculpatului pe motive de insuficiența de probe și depunerea peste termen a apelului.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, în care se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor specificate de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent și preia spre examinare doar acele recursuri care sunt declarate împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei, nefiind pasibile contestării deciziile prin care

apelul a fost respins peste termen.

Din textul recursului declarat, se constată că titularul acestuia nu invocă expres vreun temei de casare din cele înserate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, criticând soluția instanțelor de fond preponderent din motivul că, în opinia sa, instanțele i-au aplicat o pedeapsă prea aspră.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide că acestea sunt vădit nefondate, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, în partea ce ține de respingerea apelului declarat de inculpat, ca tardiv, or în motivarea soluției adoptate s-a specificat că, potrivit art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta este tardiv.

Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală și practicii judiciare despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. În acest sens, se relevă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Sutter vs. Elveția, a statuat că de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac. Mai mult ca atât, cu privire la necesitatea prezentării părților la pronunțarea integrală a sentinței, Colegiul ține să remarce că această chestiune este facultativă, adică părțile la dorință pot asista în ședință și primi o copia a hotărârii, sau ulterior se pot adresa pentru recepționarea acesteia, însă indiferent de prezentarea sau neprezentarea acestora, termenul de atac a hotărârii va curge începând cu ziua următoare pronunțării. Statuarea dată, rezultă din analiza coroborată a prevederilor expuse de legislator în art. 402, 340 și 230 Cod de procedură penală.

În același context, instanța de recurs amintește că, potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, raportat la explicațiile date de Curtea Supremă de Justiție în deciziile sale, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Or, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Regula generală în acest sens prevede că termenul începe să curgă pentru părți din ziua următoare în care a fost pronunțată sentința.

În cauza deferită judecării se constată că inculpatul nu a fost prezent la ședința primei instanțe din 11 octombrie 2018, care s-a finalizat cu pronunțarea integrală a hotărârii. După sentință, la actele cauzei este anexată recipisa prin care se confirmă că inculpatul a primit copia hotărârii și a făcut cunoștință la data de 22 octombrie 2018, deci a cunoscut termenul de atac de 15 zile (f.d. 140). Instanța de recurs observă

că, în recipisa nominalizată este inserat numele, prenumele și semnătura inculpatului, recipisa fiind datată cu 22 octombrie 2018. Apelul declarat de inculpat a fost depus de acesta prin intermediul poștal la data de 15 iulie 2019, ceea ce se confirmă prin ștampila aplicată de instituția dată pe plic, ulterior fiind recepționat de Curtea de Apel Chișinău la 17 iulie 2019.

Prin urmare, Colegiul Penal apreciază că instanța de apel corect a statuat că termenul de declarare a apelului de 15 zile, a expirat pentru apelant, acesta fiind scurs la data de 26 octombrie 2018, iar declarând apel la 17 iulie 2019 (f.d.140), partea a omis termenul legal de depunere a acestuia, întrucât sentința a fost pronunțată integral.

Subsidiar la cele consemnate supra, Colegiul menționează că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită exhaustiv prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premiză nu s-a confirmat.

Corect instanța de apel a menționat că în apel nu s-au invocat motive întemeiate ce ar fi determinat întârzierea declarării apelului, astfel, instanța fiind în imposibilitate să repună în termen cererea inculpatului.

Mai mult, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza Ghirea contra Moldovei, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

Din atare considerente, instanța de recurs, făcând trimitere la art. 420 Cod de procedură penală, care stipulează că recursul este o cale ordinară de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei și nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului, sau apelul a fost respins peste termen, va dispune inadmisibilitatea recursului declarat de inculpat, considerându-l ca vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Calugari Petru XXXXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28 februarie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion